

POLITECHNIKA KRAKOWSKA IM. TADEUSZA KOŚCIUSZKI

KARTA PRZEDMIOTU

obowiązuje studentów rozpoczynających studia w roku akademickim 2013/2014

Wydział Inżynierii Elektrycznej i Komputerowej

Kierunek studiów: Informatyka

Profil: Ogólnoakademicki

Forma studiów: niestacjonarne

Kod kierunku: Info

Stopień studiów: I

Specjalności: bez specjalności

1 INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

NAZWA PRZEDMIOTU	Systemy wbudowane
NAZWA PRZEDMIOTU W JĘZYKU ANGIELSKIM	Embedded Systems
KOD PRZEDMIOTU	WIEiK INFOR oIN PK29 13/14
KATEGORIA PRZEDMIOTU	Przedmioty kierunkowe
LICZBA PUNKTÓW ECTS	6.00
SEMESTRY	6

2 RODZAJ ZAJĘĆ, LICZBA GODZIN W PLANIE STUDIÓW

SEMESTR	WYKŁADY	ĆWICZENIA	LABORATORIA	LABORATORIA KOMPUTERO- WE	PROJEKTY	
6	15	0	15	0	15	0

3 CELE PRZEDMIOTU

Cel 1 Poznanie podstawowych architektur jedno- i wielo-procesorowych systemów wbudowanych.

Cel 2 Poznanie zasad tworzenia oprogramowania dla systemów wbudowanych.

Cel 3 Poznanie możliwości systemów operacyjnych stosowanych w systemach wbudowanych.

Cel 4 Poznanie metod specyfikacji funkcji na poziomie systemowym oraz zasad modelowania systemów wbudowanych.

Cel 5 Poznanie cech procesorów stosowanych w systemach wbudowanych.

Cel 6 Poznanie metod projektowania systemów wbudowanych, wspomaganego narzędziami komputerowymi.

Cel 7 Nabycie umiejętności projektowania systemów wbudowanych implementowanych w technice SOPC.

Cel 8 Nabycie umiejętności modelowania systemów w środowisku SystemC.

4 WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI

1 Znajomość techniki cyfrowej.

2 Znajomość architektury komputerów.

3 Umiejętność programowania w języku C.

4 Podstawowa znajomość systemów operacyjnych.

5 EFEKTY KSZTAŁCENIA

EK1 Wiedza Znajomość topologii połączeń stosowanych w architekturach współczesnych systemów wbudowanych.

EK2 Umiejętności Umiejętność zaprojektowania architektury systemu wbudowanego dla zadanej specyfikacji na poziomie systemowym.

EK3 Wiedza Znajomość zasad projektowania oprogramowania systemu wbudowanego z wykorzystaniem systemów operacyjnych.

EK4 Umiejętności Umiejętność implementacji w języku C programu wbudowanego realizującego zadane funkcje w czasie rzeczywistym

EK5 Wiedza Znajomość zasad tworzenia specyfikacji funkcji na poziomie systemowym.

EK6 Umiejętności Umiejętność tworzenia modeli systemów wbudowanych w środowisku SystemC.

EK7 Wiedza Znajomość możliwości procesorów stosowanych w systemach wbudowanych.

EK8 Umiejętności Umiejętność projektowania i implementacji w technice SOPC systemów wbudowanych realizujących zadane funkcje.

EK9 Kompetencje społeczne Umiejętność pracy w małych zespołach projektowych.

6 TREŚCI PROGRAMOWE

WYKŁADY		
LP	TEMATYKA ZAJĘĆ OPIS SZCZEGÓŁOWY BLOKÓW TEMATYCZNYCH	LICZBA GODZIN
W1	Wprowadzenie do tematyki projektowania systemów wbudowanych: cele i metody projektowania, narzędzia wspomagające projektowanie, techniki implementacji systemów wbudowanych.	1

WYKŁADY		
LP	TEMATYKA ZAJĘĆ OPIS SZCZEGÓŁOWY BLOKÓW TEMATYCZNYCH	LICZBA GODZIN
W2	Architektury systemów wbudowanych. Architektury oparte o magistrale. Crossbar. Topologie mesh. Sieci jednokładowe.	1
W3	Synteza oprogramowania dla systemów wbudowanych. Systemy operacyjne stosowane w systemach wbudowanych. Metody szeregowania zadań dla systemów czasu rzeczywistego.	2
W4	Metody specyfikacji funkcji na poziomie systemowym. Modele obliczeniowe. Metody komunikacji i synchronizacji pomiędzy procesami. Środowisko SystemC. Modelowanie na poziomie transakcji.	5
W5	Kosynteza systemów wbudowanych. Podział zadań pomiędzy sprzęt a oprogramowanie. Kosynteza systemów rozproszonych. Wykorzystanie modułów IP. Synteza oprogramowania i synteza modułów sprzętowych.	3
W6	Procesory stosowane w systemach wbudowanych. Procesory ARM. Procesory DSP. Procesory wielordzeniowe. Procesory graficzne.	1
W7	Przykłady projektowania systemów wbudowanych. Kierunki rozwoju architektur i metodyki projektowania systemów wbudowanych.	2

PROJEKTY		
LP	TEMATYKA ZAJĘĆ OPIS SZCZEGÓŁOWY BLOKÓW TEMATYCZNYCH	LICZBA GODZIN
P1	Opracowanie założeń do projektu systemu wbudowanego realizującego zadane funkcje. Dyskusja dotycząca specyfikacji systemu w środowisku SystemC.	3
P2	Opracowanie modelu systemowego i opracowanie zasad komunikacji i synchronizacji pomiędzy procesami.	3
P3	Implementacja modelu w środowisku SystemC.	3
P4	Opracowanie scenariuszy testowych i implementacja zadania testowego.	3
P5	Testowanie i walidacja modelu systemu.	3

LABORATORIA		
LP	TEMATYKA ZAJĘĆ OPIS SZCZEGÓŁOWY BLOKÓW TEMATYCZNYCH	LICZBA GODZIN
L1	Poznanie przykładowego środowiska projektowania systemów wbudowanych w technologii SOPC	3
L2	Projekt i implementacja prostego systemu wbudowanego w środowisku Qsys. Implementacja funkcji zorientowanych na sterowanie.	3

LABORATORIA		
LP	TEMATYKA ZAJĘĆ OPIS SZCZEGÓŁOWY BLOKÓW TEMATYCZNYCH	LICZBA GODZIN
L3	Implementacja funkcji czasu rzeczywistego. Kontrola prostych zależności czasowych.	3
L4	Implementacja sprzętowo-programowa funkcji systemu wbudowanego.	3
L5	Implementacja oprogramowania wielozadaniowego z wykorzystaniem systemu operacyjnego czasu rzeczywistego	3

7 NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

N1 Wykłady

N2 Ćwiczenia laboratoryjne

N3 Prezentacje multimedialne

N4 Konsultacje

N5 Praca w grupach

N6 Ćwiczenia projektowe

N7 Dyskusja

8 OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA

FORMA AKTYWNOŚCI	ŚREDNIA LICZBA GODZIN NA ZREALIZOWANIE AKTYWNOŚCI
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim, w tym:	
Godziny wynikające z planu studiów	0
Konsultacje przedmiotowe	5
Egzaminy i zaliczenia w sesji	5
prezentacja projektów	5
Godziny bez udziału nauczyciela akademickiego wynikające z nakładu pracy studenta, w tym:	
Przygotowanie się do zajęć, w tym studiowanie zalecanej literatury	45
Opracowanie wyników	30
Przygotowanie raportu, projektu, prezentacji, dyskusji	45
SUMARYCZNA LICZBA GODZIN DLA PRZEDMIOTU WYNIKAJĄCA Z CAŁEGO NAKŁADU PRACY STUDENTA	135
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	6.00

9 SPOSOBY OCENY

OCENA FORMUJĄCA

F1 Sprawozdanie z ćwiczenia laboratoryjnego

F2 Kolokwium

F3 Projekt zespołowy

OCENA PODSUMOWUJĄCA

P1 Średnia ważona ocen formujących

P2 Zaliczenie pisemne

KRYTERIA OCENY

EFEKT KSZTAŁCENIA 1	
NA OCENĘ 2.0	Brak wiedzy o podstawowych topologiach systemów wbudowanych.
NA OCENĘ 3.0	Znajomość głównych cech topologii: magistrala, crossbar, mesh i NoC.
NA OCENĘ 3.5	Znajomość klasyfikacji architektur wieloprocesorowych ze względu na organizację pamięci.

NA OCENĘ 4.0	Znajomość wad i zalet poszczególnych typów architektur.
NA OCENĘ 4.5	Znajomość standardowych topologii architektur NoC.
NA OCENĘ 5.0	Znajomość wad i zalet poszczególnych architektur NoC.
EFEKT KSZTAŁCENIA 2	
NA OCENĘ 2.0	Brak umiejętności zaprojektowania dowolnej architektury systemu wbudowanego wyspecyfikowanego w formie grafu zadań.
NA OCENĘ 3.0	Umiejętność zaprojektowania architektury ze wspólną magistralą dla prostego systemu wbudowanego wyspecyfikowanego w formie grafu zadań.
NA OCENĘ 3.5	Umiejętność zaprojektowania architektury ze wspólną magistralą dla złożonego systemu wbudowanego wyspecyfikowanego w formie grafu zadań.
NA OCENĘ 4.0	Umiejętność zaprojektowania architektury regularnej NoC dla prostego systemu wbudowanego wyspecyfikowanego w formie grafu zadań.
NA OCENĘ 4.5	Umiejętność zaprojektowania architektury dedykowanej NoC dla prostego systemu wbudowanego wyspecyfikowanego w formie grafu zadań.
NA OCENĘ 5.0	Umiejętność zaprojektowania architektury dedykowanej NoC dla złożonego systemu wbudowanego wyspecyfikowanego w formie grafu zadań.
EFEKT KSZTAŁCENIA 3	
NA OCENĘ 2.0	Niezajomość podstawowych problemów projektowania oprogramowania wbudowanego.
NA OCENĘ 3.0	Znajomość metod szeregowania zadań w oprogramowaniu wbudowanym czasu rzeczywistego.
NA OCENĘ 3.5	Znajomość wad i zalet oraz ograniczeń w metodach szeregowania zadań przeznaczonych dla systemów wbudowanych czasu rzeczywistego.
NA OCENĘ 4.0	Znajomość podstawowych cech systemów operacyjnych przeznaczonych dla systemów wbudowanych.
NA OCENĘ 4.5	Znajomość metod zarządzania zadaniami w systemach operacyjnych czasu rzeczywistego przeznaczonych dla systemów wbudowanych.
NA OCENĘ 5.0	Znajomość możliwości i wymagań popularnych systemów operacyjnych stosowanych w systemach wbudowanych.
EFEKT KSZTAŁCENIA 4	
NA OCENĘ 2.0	Brak umiejętności implementacji w języku C prostej funkcji czasu rzeczywistego.
NA OCENĘ 3.0	Umiejętność implementacji w języku C prostych funkcji czasu rzeczywistego z wykorzystaniem timera lub zegara systemowego.
NA OCENĘ 3.5	Umiejętność implementacji w języku C złożonych funkcji czasu rzeczywistego.

NA OCENĘ 4.0	Umiejętność implementacji w języku C funkcji systemu wbudowanego w formie współbieżnych procesów.
NA OCENĘ 4.5	Umiejętność implementacji w języku C funkcji systemu wbudowanego w formie komunikujących się współbieżnych procesów.
NA OCENĘ 5.0	Umiejętność implementacji w języku C funkcji systemu wbudowanego w formie komunikujących się współbieżnych procesów oraz programów obsługi przerwań.
EFEKT KSZTAŁCENIA 5	
NA OCENĘ 2.0	Brak wiedzy o podstawowych cechach modeli obliczeniowych stosowanych w modelowaniu na poziomie systemowym.
NA OCENĘ 3.0	Znajomość metod modelowania czasu oraz metod specyfikacji komunikacji i synchronizacji pomiędzy procesami w modelach systemów wbudowanych.
NA OCENĘ 3.5	Znajomość popularnych modeli obliczeniowych stosowanych w modelowaniu systemów wbudowanych.
NA OCENĘ 4.0	Znajomość podstawowych zasad modelowania systemów wbudowanych w SystemC.
NA OCENĘ 4.5	Znajomość zasad modelowania na poziomie transakcji.
NA OCENĘ 5.0	Znajomość standardowych metod komunikacji i synchronizacji pomiędzy procesami w SystemC.
EFEKT KSZTAŁCENIA 6	
NA OCENĘ 2.0	Brak umiejętności tworzenia specyfikacji systemowej w SystemC .
NA OCENĘ 3.0	Umiejętność utworzenia specyfikacji funkcji złożonej z conajmniej 2 procesów komunikujących się poprzez sygnały.
NA OCENĘ 3.5	Umiejętność utworzenia specyfikacji funkcji złożonej z conajmniej 2 procesów komunikujących się poprzez kanał fifo.
NA OCENĘ 4.0	Umiejętność utworzenia specyfikacji funkcji złożonej z conajmniej 2 procesów wykorzystującej conajmniej 2 metody synchronizacji procesów.
NA OCENĘ 4.5	Umiejętność implementacji w SystemC własnych metod synchronizacji pomiędzy procesami.
NA OCENĘ 5.0	Umiejętność implementacji w SystemC własnych kanałów komunikacyjnych.
EFEKT KSZTAŁCENIA 7	
NA OCENĘ 2.0	Brak znajomości podstawowych cech procesorów stosowanych w systemach wbudowanych.
NA OCENĘ 3.0	Znajomość podstawowych cech procesorów ARM7 i ARM9.
NA OCENĘ 3.5	Znajomość cech procesorów DSP.
NA OCENĘ 4.0	Znajomość cech wielordzeniowych procesorów wbudowanych.

NA OCENĘ 4.5	Znajomość cech wyspecjalizowanych procesorów stosowanych w systemach wbudowanych.
NA OCENĘ 5.0	Znajomość zaawansowanych cech procesorów wbudowanych związanych z bezpieczeństwem, minimalizacją kodu, minimalizacją poboru mocy, itp.
EFEKT KSZTAŁCENIA 8	
NA OCENĘ 2.0	Brak umiejętności utworzenia systemu wbudowanego w technice SOPC z wykorzystaniem środowiska projektowego.
NA OCENĘ 3.0	Umiejętność utworzenia prostego systemu wbudowanego i implementacja systemu w technice SOPC.
NA OCENĘ 3.5	Umiejętność utworzenia prostego systemu wbudowanego z obsługą zdarzeń zewnętrznych poprzez przerwania i implementacja systemu w technice SOPC.
NA OCENĘ 4.0	Umiejętność utworzenia systemu wbudowanego z wykorzystaniem systemu operacyjnego i implementacja systemu w technice SOPC.
NA OCENĘ 4.5	Umiejętność utworzenia systemu wbudowanego z implementacją sprzętowo-programową wybranych funkcji w technice SOPC.
NA OCENĘ 5.0	Umiejętność utworzenia wieloprocessorowego systemu wbudowanego z implementacją w technice SOPC.
EFEKT KSZTAŁCENIA 9	
NA OCENĘ 2.0	Brak umiejętności pracy w zespole.
NA OCENĘ 3.0	Umiejętność współpracy biernej w zespole (podporządkowywania się propozycjom współpracowników).
NA OCENĘ 3.5	Umiejętność współpracy czynnej w zespole (własne propozycje podziału pracy).
NA OCENĘ 4.0	Umiejętność samodzielnego wykonywania zadań realizowanych w ramach projektu zespołowego.
NA OCENĘ 4.5	Umiejętność podziału i organizacji pracy w zespole 2-3 osobowym.
NA OCENĘ 5.0	Umiejętność kierowania pracą zespołu 2-3 osobowego.

10 MACIERZ REALIZACJI PRZEDMIOTU

EFEKT KSZTAŁCENIA	ODNIESIENIE DANEGO EFEKTU DO SZCZEGÓŁOWYCH EFEKTÓW ZDEFINIOWANYCH DLA PROGRAMU	CELE PRZEDMIOTU	TREŚCI PROGRAMOWE	NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE	SPOSOBY OCENY
EK1	K_W21	Cel 1	W1 W2	N1 N3 N4	F2 P2
EK2	K_U22	Cel 6 Cel 7	W1 W2 W5 P4	N1 N4 N5 N6 N7	F1 F3 P1 P2
EK3	K_W21	Cel 2 Cel 3	W3 P4	N1 N2 N3 N4 N5 N6 N7	F1 F2 F3 P1 P2
EK4	K_U22	Cel 2 Cel 3	W3 P4	N1 N2 N3 N4 N5 N6 N7	F1 F3 P1 P2
EK5	K_W21	Cel 4 Cel 8	W4 P1 P2 P3	N1 N3 N4 N5 N6 N7	F2 F3 P1 P2
EK6	K_U22	Cel 8	W4 P1 P2 P3	N1 N3 N4 N5 N6 N7	F3 P2
EK7	K_W13	Cel 5	W6	N1 N3 N4	F2 P2
EK8	K_U22	Cel 6 Cel 7	W5 W7	N1 N2 N3 N4 N5	F1 F2 P1 P2
EK9	K_K04	Cel 7	P1 P2 P3 P4 P5	N4 N5 N6 N7	F3

11 WYKAZ LITERATURY

LITERATURA PODSTAWOWA

- [1] **Wayne Wolf** — *High-Performance Embedded Computing*, USA, MA, 2007, Elsevier
- [2] **IEEE Computer Society** — *SystemC 2.1 - Language Reference Manual*, www.systemc.org, 2006, IEEE

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

- [1] **Altera Corp.** — *Embedded Design Handbook*, www.altera.com, 2011, Altera Corp.

12 INFORMACJE O NAUCZYCIELACH AKADEMICKICH

OSOBA ODPOWIEDZIALNA ZA KARTĘ

dr hab.inż. Roman Deniziak (kontakt: sdeniziak@)

OSOBY PROWADZĄCE PRZEDMIOT

1 dr hab. inż. Roman Deniziak (kontakt: sdeniziak@pk.edu.pl)

2 mgr inż. Dariusz Dorota (kontakt: ddorota@pk.edu.pl)

13 ZATWIERDZENIE KARTY PRZEDMIOTU DO REALIZACJI

(miejsowość, data)

(odpowiedzialny za przedmiot)

(dziekan)

PRZYJMUJĘ DO REALIZACJI (data i podpisy osób prowadzących przedmiot)

.....

.....